

A MUNKA

XVIII. évfolyam, 34. szám.

ára 16 fillér

Salgótarján, 1940 augusztus 17

Az Apostoli Kettőskereszt.

(—ány.) A hagyomány szerint, amikor II. Szilveszter pápa a magyarok királyának, Istvánnak felkérésére elküldötte azt a koronát, mely az évszázadok folyamán a magyarság szent eszméinek megtestesítőjévé vált, keresztet is küldött hozzá, kettős keresztet, ezzel az üzenettel: *Engem apostolinak nevezz, de Te apostol vagy.*

Azóta is ez a kettőskereszt jellemzi a magyarságot.

Kun, besenyő, tatár és török ellen ez a kereszt védett meg a pusztulástól, nyugat felé ez védelmezte függetlenségünket és önállóságunkat. Ezt a keresztet tanultuk meg védőpajzsként magunk elé tartani és ez a kereszt vált pallóssá kezünkben valahányszor a bűnt és hitványságot és ámulást kellett megtorolnunk. Mint a kereszténység egyik keleti végvára, ezzel a kereszttel parancsoltunk megállást a pogánynak. Ez a kereszt volt az, mely nem választotta el egymástól a katolikus magyart a protestáns magyartól, mert éppen úgy volt a krisztusi hit jelképe, mint az örök magyarságé.

A Szent István-i gondolat, a Szent István-i birodalom összetétele elképzelhetetlen e nélkül a kereszt nélkül, mert mikor első királyunk államot alkotott a Duna és Tisza környékén élő hét magyar törzs népéből, csak úgy tudta azt időtállóvá tenni, hogy ennek a keresztnek a védelme alá helyezte. Ez tette lehetővé, hogy annyi évszázad után is egészen a közelmúlt időkig békés együttélésben lakott a Kárpátok által határolt földön minden nemzet. És ez tette azt is lehetővé, hogy szívesen jött ide az idegen is, mikor munkás és dolgos kezek segítségére volt szüksége azoknak, akik a terület védelmében „*megfogyva bár, de törve nem*” a szabadság és függetlenség jegyében vallották hazájuknak a Szent Korona országait. Sem Szent István, sem utódai nem tekintették soha másodrangú állampolgároknak azokat, akik nem a magyarság hét törzsből származtak. És ha másutt, szerte a világon idővel divattá is vált, hogy az államalkotó nemzet rákényszerítette akaratát azokra, akiket ma kisebbségnek vagy nemzetiségnek szoktak nevezni, ez a divat soha nem fogott gyökeret a Duna völgyében.

Ma sokan s főleg a fiatalabb nemzedék, esnek abba a hibába, hogy dunavölgyi pozíciójuk meg-szilárdításának egyetlen fegyverét a faji védekezésben látják. Elfelejtik ezek, vagy nem akarnak tárgyilagossá lenni, hogy bármilyen szívos, ellenálló és erős is legyen a magyar faj, számszerűen mélyen alatta marad az öt környező fajoknak és abban a harcban, mely ezek között dúl, győztesen aligha kerülhet ki, ha mindent kivet magából, ami vére és fajra nem tiszt. Szent István ezer esztendővel

előtt már tisztán látta, ezt és éppen ezért nem úgy alkotott államot, hogy abban a vezérlő gondolat a magyar fajnak tisztántartása legyen, hanem a keresztnek, a kettőskeresztnek összefogó ereje.

Ellenségeink szerették volna elhíttetni mindazokkal, akik Trianon következtében elszakadtak az ősi hazától és nélkülözik a Nagymagyarország által nyújtott minden gazdasági és kulturális előnyt, hogy a magyar revizionizmus nem más, mint a magyarság feudális rétegeinek erőfeszítése, hogy a belső szociális bajokról, elégedetlenségről a figyelmet eltereljék, azaz a bajok forrását abban jelöljék meg, hogy a jelenlegi terület mai helyzetében életképtelen és ezért szembeszökők egyes szociális hiányok, ezért van szegénység. Az idő azonban — hála az isteni örökigazságnak — mindinkább rácsúfol ezekre az ügyesen feltálat „igazságokra.”

Ha nem is áll fenn az a tétel, hogy a nagytőke és a nagybirtok gyarmatként kezeli azt a termékeny és gazdag területet, melyet a Dunavölgyének szoktunk nevezni, késedelmeskedtünk abban,

hogy ennek a területnek minden lakosát öntudatosítsuk a Szent Istváni Birodalmi gondolat védelmében.

A mai rohanó időkben nem várathat magára ennek az öntudatosító munkának sürgős megkezdése és gyors, alapos és meggondolt keresztülvitele. Viszont addig is és a keresztülvitel folyamata alatt másirányú munkára is vállalkozniok kell azoknak, kiket nem vezet elfogultság, akik nem hódoltak még be a „korszellemnek,” a demagógiának, a faji vagy történelmi materializmusnak.

Nem szélmalomharcot kell vívni, de védeni kell az igazságot job-bunkban a kettőskeresztrel, amíg másik kezünk az építő munkával van elfoglalva. Bátorítani kell a kicsinyhitűeket, biztatni a csüggedőket, vezetni a rémlátókat, serkenteni a munkától félőket, tanítani az eltévelyedteket, meggyőzni a rövidlátókat. Erre a munkára kell minden magyarnak összefognia, hogy győzedelmeskedjék a jel, mely ezer esztendeje vezette, óvta és tanította ennek a Hazának minden fiát, s miként Constantinus császárt a kereszt jelvénye, minket az *apostoli kettőskereszt*, évezredes jelvényünk fog egyedül vinni az isteni örökigazság erősen virradó győzelméhez.

Negyedszázad eredményei.

Régen, még a világháború előtti időkben, sajnos, sem hivatalos körök, sem a társadalom nem vetett nagy súlyt a magyarság népesedésének megfelelő szaporítására és a meglévő emberanyag védelmére. Rákosi Jenő és még néhány lelkes magyar buzgón hirdette a 30 milliós létszámú Magyarország elérésének fontosságát és szükségét, de a nemes propaganda nem talált megfelelően termékeny talajra. Tíz százaléknyi természetes szaporulást elegendőnek fogadott el a nemzet és csak akkor döbönt rá arra, hogy ezen a téren is cselekednie kell, amikor a világháborúban a születések aránya esni kezdett. Ugyanakkor nemcsak kevesebb gyermek született, hanem a megszületett gyermekek halandósága is emelkedett. A nemzet tehát nemcsak a harc-tereken vérzett, hanem a hazai fronton is pusztult.

A súlyos jelenségek késztették arra a társadalmat, majd a kormányzatot, hogy megfelelő szervezetet létesítsen, amely egyrészt óvja és oktassa a leendő anyákat, másrészt a megszületett csecsemőket mentse meg. Negyedszázaddal ezelőtt, a világháború második évében Stefánia királyi hercegnő védnökségével alakult meg a róla elnevezett Országos Stefánia Szövetség Apponyi Albert gróf elnökségével. [Azokat a feladatok, amelyeket a szövetség maga elé tűzött, negyedszázados működése során, amelyet pedig ismételtelen zavart meg és tett nehezzé az összeomlás, a forradalmak időszeke, — az adott helyzetben és rendelkezésre álló anyagi erőkhöz képest szépen és eredményesen oldotta meg. Ezt a munkát, amelyben a társadalomnak és az államnak nemcsak anyagi eszközrel, hanem a szíve is nagy szerepet játszott, most könnyben ismerteti a szövetség vezetősége. Érdekes és tanulságos minden

magyar számára ez a beszámoló, amelynek legfontosabb részeit két cikkben ismertetjük.

Magyarországon, mint a beszámoló utal erre, a gyermek és csecsemővédelmet már az 1866-ban hozott egészségügyi alaptörvény megkezdte és a századforduló idején alkotott gyermekvédelmi törvények igyekeztek a kérdés megoldását előbbrevinni. Az állami gyermekvédelem felkarolta az erkölcsileg és szociálisan elbagyott gyermekek ügyét, de nem terjesztette ki gondoskodását azokra, kik nem voltak elbagyottnak minősíthetők. A szakemberek látták, hogy az egész világon két súlyos oka van a magas csecsemő- és gyermekhalálozásnak, az egyik a nagy járatlanság a csecsemők és gyermekek gondozásában, a másik pedig az elemi gazdasági eszközök hiánya. A 25 évvel ezelőtt 1915. júliusában megalakult Stefánia szövetség a csecsemőhalálozás elleni küzdelmet és ezzel a nemzet emberanyagának számbeli erősítését és feljavítását tűzte a zászlajára. A megalakulás után fél évvel az előkészítő munkálatok befejeztével az akkori munkásbiztosító pénztár bekapcsolásával indult meg a fővárosban az anya- és csecsemővédelem munkája. A szövetség fejlődése 1917-ben kapott nagy lendületet, amikor állami feladattá nyilvánította a kormány az anya- és csecsemővédelmet és annak teljesítését átruházott állami hatáskörben a Stefánia Szövetségre bízta. Ekkor indult meg a szövetség hálózatának kiépítése és a központ fejlesztése. Utóbbinál az volt a cél, hogy megvalósuljanak mindazok a mintaintézetek, amelyek az anya- és csecsemővédelem eredményes lebonyolításához szükségesek: terhes, szülő, gyermekágyas anya- és dajkaotthonok, nőgyógyászati rendelő és tanácsadó intézetek, csecsemőgondozó,

kórház, otthon, bölcsőde és napköziotthon, tejkonyha, laboratórium, könyvtár, jogvédő iroda, orvosi védőnői és gondozónői továbbképző tanfolyam.

A szövetség fejlődését a bekövetkezett forradalmi idők visszavetették, a nemzeti élet újraébredése után azonban részben hollandiai és amerikai segítséggel is, újabb lendülettel indult a munka. Rövidesen az ország területén 56 védőintézet létesült, 500 szülészeti vándorláda készült el és évről-évre emelkedett a fiókszövetségek száma, úgyhogy 1939-ben már 326 ot ért el. Ennek megfelelően, amíg 1920-ban csak 17 anya- és csecsemővédő intézet működött az országban, a múlt évben már 333 védőintézet végezte áldásos munkáját. A tejkonyhák száma az 1923-as kettőről 150-re, a hajlék nélkül álló anyák elhelyezésére szolgáló otthonok száma 14-re, a bölcsődék és napközi otthonok száma 61-re, szülőotthonoké 26-ra, a csecsemőkórházaké négyre emelkedett. Évről-évre jobban bontakozott ki a nemzetmentés terén a szövetség munkája, amelynek igen érdekes eredményeiről a legközelebb számolunk be.

Búcsúszó.

A huszas évek közepétől került városunkba. Mosolygó, meggyőző arca, alig husz és egynehány esztendő kora, polgári iskolai tanári állása talán csak az akkori ifjú leánynemzedéknek és előrelátó mamáiknál talált némi feltűnésre. Ő maga erre sem törekedett. Járt egykedvűen az utcákon, kissé oldalbillent fejjel, ajkán a mosoly ráncával, szemében az ifjúság el nem leplezhető csillogásával, de magas homloka mögül csak lelkileg érezhető komolysággal, melyre akkoriban azt mondták: Póz... Csodálatos, hogy ez a „póz” másfél évtized múlva sem változott, ellenben változott a megjelenése s ma mindenki elismeri, hogy ennek tárgyilagossága meghatározása: komolyság.

A fiatalember elindult pályáján ebben a heterogén társadalomban, ifjú városban, a kezdő fiatalok idealizmusával, lelkesedésével és kötelességtudásával. Pályájában hivatást érzett át és nem kenyérkeresetet. Adni magából azt, amivel addig az Isten és szorgalma megajándékozta s gyarapítani tovább a szellemi tőkét, nehogy a bő osztogatás folytán egyszercsak üressé váljon a lelke és osztogató két tenyere a semmibe, az ürbe markoljon. Abban az időben érkezett ide, amikor tele voltunk itt és mindenütt szerte az országban a megcsontkítottság fájdalmával, amikor nap-nap mellett tömegekben sirtunk és szoktunk, igazságot, revízióért kiabáltunk, de mihelyt a tömegből egységekre bomlottunk, elfeledtük fájdalmunkat, tömeghisztériás könnyeinket s bizony kevesen maradtunk, akik a fehérszalhoz ülle is komolyan vettük fájdalmunkat, könnyeinket, elesettségünket. Mindenki újra beleszédült a magánéletébe, ki küzdeni a mindennapiért, ki a minél nagyobb feleslegért, ki a napi gondokra, ki a napi tobzódásokra, míg ismét jött az alkalom, hogy tömeggé tömörülve „országépítő” nagysággá magasztosuljon a gyűlés, az összejövetel idejének tartamáig. Ilyenkor mindenki érezte hazafias és cselekedni akaró képességét, de legelőbb azzal vigasztalódtunk, hogy mindennapi kötelességünk is a „romokból építő munka” s ennek többet tenni nem tudunk.

Akadott néhány ember, akik a mindennapi kötelességszerű, robotmunkán felül megéreztek azt a törvényt, hogy nem bivalókodni, hanem csendes, céltudatos munkával át kell venni a szolgálatot az ösöktől és elődöktől az örököseken, nem elég álmodni és kifejezni, igen, még teremteni sem elég, hanem meg kell védeni valamit: hogyan mondjuk el ezt?... Meg kell védeni hazánkat Európán

belül, a szellem fegyvereival, melyeket nincs okunk lebecsülni. Meg kell töltönni minden magyart, nagyot és kicsinyt, a küldetésérzet igényével. Meg kell építeni azt a társadalmi rendszert, amely megengedi, hogy a tehetség különösebb ellenállás nélkül, mesterséges torlaszok nélkül jutasson a mélyből a felszínre s fel kell építeni azt a csodálatos kupolát, melynek árnyékában binni tudnak majd az emberek. Hinni, miben? ... Hinni az emberiségben, az együttérzésben, a segítés feladataiban, a kiegyenlítés művében, hinni a Hazában és Európában.

Az ifjú tanár ebbe a törvénybe, ebbe a kötelességérzetbe, ebbe a hitbe kapcsolódott bele és dolgozott tanteremben és társadalomban, tanári katedrán és pódiumon, sportpályán és fűfűszálánál. Munkája nem volt soha egetverő, lármás munka, még az elismerést, a sikert sem fogadta el megérdemlő hivalkodással. Kifelé és befelé is mindig a csendes, hallgatag ember, aki tudja, hogy a hallgató ember belső lelki nyugalma és saját jószándékosságában gyökerező erkölcsi ereje mindig többet jelent építésben és aktivitásban, mint a hang és a hangosság.

Tizenöt évi helybeli munkásságát részletezni külön-külön nem tartjuk szükségesnek. Akik ismerik, úgyis tudják, mi az, áldozatot hozni önzetlenül a társadalomépítésben akkor, amikor a pihenőnek maradt időt a csekély anyagi javakkal rendelkező ember aprópenzé is felváltatná. Akik pedig nem ismerik, vagy nem ilyenek ismerik, azok előtt a sok-sok, különböző társadalmi aktivitás is csekélységnek tűnnek fel, mert hiszen tudjuk, hogy legszigorubb kritikusok rend-

szert azok, akiknek aktivitása, vagy helyesebben: aktivitás-nélkülisége minden kritikán jóval alul mozog.

Amikor közszereletben és közmegebecsülésben álló személyisége most elköltözik körünkől, a komoly időhöz méltóan nem ünnepeljük kiérdemelt fényességgel, csak lélekben köszönjük meg neki és hitvesének azt a sok munkát és fáradságot, melyet a Haza szebb jövőjének és egy tisztultabb társadalom kiépítésének reményében kifejtettek. Bármennyire sajnáljuk is távozását, örülünk felbőssége éleslátásának, mely magasabb s egyben felelősségteljesebb pozícióba emelte, nehezebb örbhelyre állította s büszké vagyunk arra, hogy személyével olyan őrszemet adhatunk nagymultu szomszéd városunknak, Losoncra, melyre annak a husz esztendősi trianoni szenvedés után igazán szüksége van. A fiatal fácska gyakorlati- és élettapasztalatoktól erős törzsszé nemesedve és megizmosodva, mint az ottani polgári iskola igazgatója, egy félelmesen erős civilizáció mindegyre mervebb életformái között öntudatos lélekkel meg fogja állani örbhelyét s tudni fogja kötelességét. Isten segítsen Csanády Miklós!

Dosztojevszkij szavaival bucsuzunk: „Könnyebb hősnek lenni egy másodpercig, egy óráig, mint néma heroizmussal viselni a mindennapot. Vállald magadra, hogy viseled a szürke, hétköznapi életet, végzed a munkát, amelyért senki sem dícsér, amelynek hősiességét senki sem veszi észre, amellyel nem kelted fel senki érdeklődését magad iránt; aki elviseli ezt a szürke hétköznapi és mégis ember marad, az igazán hős.” (—ány)

Hírek és különfélék

Pirosló falevelek.

Kertem dúslombu fái alatt, a zöld pázsiton néhány sárgavörös falevelet vettem észre e héten. Napsütésben, kék ég alatt, nyilván meg sem látom, vagyha mégis, azt gondolom: a hőség perzselte le. De aznap délelőtt és délben esett az eső, mint az ideai nyár legtöbb napján s még délután is ezüstszerű volt az ég és a levegő fanyar, nedves illata volt a földnek és egy pillanatra olyan volt minden, mint ősszel. Ezek azok a pillanatok, amelyek olyanok, mint az első hajszálinom ráncok egy szép fiatal arcán...

Igen, tudom, újra kisüt a nap, talán még aranylóbban, mint a mostani nyár folyamán, újra kék és arany minden, a lombok is telten zöldek, nem hiányzik belőlük az a pár levél, amelyet elhullattak, de hiába: az ősz már rárajzolta első halk kis ráncait a természet arcára és most már nincs megállás. Egy ideig még elodázhatjuk a végső bizonyosságot, egy ideig még letagadhatjuk, amit tan önmagunknak a legnehezebb bevallanunk, — vannak napok, sugarasak, nyáriassak, amikor a tükörből töretlen ifjúságban néz vissza ránk az arcunk, de vannak borongós, szürke reggelek, amelyeknek hűvös, világosságában megpillantjuk romló, bomló nyarunk első jeleit a szemünk, az ajkunk körül... korán lehullott falevelek a nyári pázsiton...

Sirassuk-e ilyenkor a bucsuzó nyarat vagy űrülünk, hogy még nincs egészen ősz? — ki tudná megmondani? Én azt hiszem, a legegyszerűbb volna és a legbölcsebb: megköszönni a nyárnak, hogy ilyen szép volt, (lehetett volna még csunyasabb), hogy kissé még kitart mellettünk és megnyugvó mosollyal menni az ősz elébe. Aki ezt az utat lázongva teszi meg, keseregve és mindegyre visszanezve, sohasem találja meg az őszben azokat a rejtett szépségeket, mely tanulmányokat és csöndes örömeit, amelyek egész bizonyosan ott élnek felszíne alatt. Csakhogy épp ez az: a nyár, amikor bearanyozza testünket, lelkünket, tulságosan is fontosnak mutatja a szép és csillogó felszínt, amely mögött nem is kereszük a mélységet.

Az ősz egészen más, — ő az ősz hűvösen, szürkén belénk világít és megmutatja: nem mindig ott kell keresni a szépséget, ahol látható és épp ezért mindenki megtalálhatja... —y —n.

Személyi hír. Dr. Förster Kálmán kormányfőtanácsos, polgármester nyári szabadságáról f. hó 15 én hazaérkezett és átvette a hivatal vezetését.

Bucsuzás. Losoncra történt áthelyezésünk és gyors eltávozásunk miatt nem köszönhetünk el minden kedves barátunktól és jó ismerősünktől, ezért ezúton bucsuzunk el tőlük és mindazoktól, akikkel a közös magyar kulturmunka és társadalmi tevékenység összehozott és akik törekvéseinket szolidáris megértéssel támogatták. Tartsanak meg jó emlékezetükben! Csanády Miklós és neje

Halálhíradás. Késve érkezett hozzánk Szerény Gyula volt kazári plébános és volt gimnáziumi hittanár mult havi elhalálhíradásának híre. A megboldogult városzerte nagy szeretettel örvendett, aki sok esztendei betegeskedés után vonult nyugalmába és családi kisbirtokán Nagygécsben telepedett le, ahol meghalt. A nógrádi kisközség csendes temetőjében levő sírhant felé küldjük innen imánkat, kérve a jó Istent, hogy adjon a megboldogultnak örök nyugodalmat.

Esküvő. Holub Kató és ifj. Karancsi Béla folyó év augusztus 18-án, vasárnap délután 5 órakor tartják esküvőjüket a salgótarjáni déli róm. kath. plébánia templomban.

Halálos szerencsétlenség. F. hó 16-án reggel 5 órakor a Starjáni Kb. rt. Somlyói bányájában nagymennyiségű víz tört elő, majd ezzel együtt bányasüjtőlég, amelytől Belinyák István 42 éves bányász halálos gázmérgezést kapott és kisebb égéseket szenvedett. A vele együtt dolgozó két munkástársra súlyos, de nem életveszélyes égési sebeket szenvedett. Balinyák István bányásznak 6 tagu családja maradt. A rendőrség a helyszíni vizsgálatot megtartotta s minthogy bűntény esete nem forog fenn, az ügyészség a temetési engedélyt megadta. A szerencsétlenül járt bányászt f. hó 17-én temetik a bányatársulati ravatalozóból. A nagy család megélhetését a baleseti szabályok biztosítják.

A bevonult katonák rászorult családjai részére a július havi segélyeket f. hó 3-án kifizette a polgármesteri hivatal. Most hétfőn (19 én) azok a családok kapják meg a segélyeket, amelyek valamelyik tagja ok folytán eddig nem kaphatták meg. Délelőtt 1/2, 10-kor kezdik a fizetést az ipartestületi székházban.

A helybeli polgári iskola értesítőt Tábory Géza igazgató szerkesztette. Az 1939/40 tanévben 334 fiú és 215 leánytanulója volt az iskolának. A fiúiskolában 14 tanár, a leányiskolában 6 tanár tanított és 5 bitoktató. A polgári iskola 37 esztendővel ezelőtt létesült s a fokozatos fejlődés mindinkább szembe-tűnik: Az iskola tanulmányi eredményei, gyakorlati és ismeretbővítő és a tanulók által készített utleírások széleskörű nevelő és oktató munkáról tesznek tanubi-

Sokgyermekes anyák megjutalmazása.

Az esztendőnkint Szent István napján mindig visszatérő, magasztos és szociális szellemű megnyilvánulás országzerte meleg ünneplést vált ki a sokgyermekes édesanyák iránt.

Városunkban is minden esztendőben 9 sokgyermekes anyát részesít jutalomban és érem-kitüntetésben a város, a Stefánia Szövetség és a közönség.

Augusztus 20-án d. e. 11 órakor szerény és rövid műsor keretében a városháza tanácstermében városunk társadalmi is szeretettel veszi majd körül azokat a szegény és jólelkű édesanyákat, akik a legtöbbet szenvedtek és nélkülöztek, amíg 10—13 gyermeknek életet adtak és

őket felnevelték.

A nagy erkölcsi elismerés mellett ugyanekkor kiosztja a város vezetősége az alább felsorolt társadalmi szervek hozzájárulásából befolyt adományt:

Országos Stefánia Szövetség, Salgótarján m. város, Rimamurányi Acélgár, SKB rt., Üveggyár, Hirschgyár, Hungária Igazgatósága, Mansz, Szent Erzsébet Nőegylet, Déli rk. plébánia, Ev. lelkeszi hivatal, Ker. Nemz. Liga, Szilárdy István, Északi plébánia, OKH., Takarékpénztár, Népbank és Törekvés Szöv.

A nemes megértés és áldozatkészség magában hordja a hála és köszönet szavait.

„A MUNKA” TÁRCÁJA

Asashegyi kolostorban

Irta: KISIGMÁNDI GÉZA.

— Állj meg a vakapád! — csattant fel Levente vezér éles hangja, amire szembunyásnyi idő alatt elült a harcizaj. A templom karvastagságu rudakkal vastalt ajtaját nem döngették a dühös legények, csak a bennszorultak zokogásba fuló, éneklő imádsága szállt ki változatlan erősséggel.

Bodrog vezér, aki egy évvel ezelőtt még Anakletus fraterként ebben a sashegyi kolostorban szolgált Krisztust, most vérbehorgó szemmel sietett a fejedelmi elé, de a hosszú évek alatt bele-nevelt szentbenedeki regula megfékezte szertelennek látszó indulatát.

— Mi nem asszonyok és gyermekek, hanem férfiak ellen hadakozunk — előzte meg Levente a kérdést — itt meg már csak rettegő, életét féltő népség maradt. Több vért nem akarok látni. Üzenj be valahogyan a bentszorultaknak, hogy nyissák ki önként az ajtót. Te itt nevelkedtél, talán tudod, hogy akad odavezető folyosó.

Intett Csáknak, akivel még hosszú oroszországi száműzetése alatt szokott össze és megindult lefelé. Alig lépte át a leeresztett csapóajtót, olyan erővel harsozott körülötte a madárdal, hogy ellejeztette a négy napos ostrom minden izgal-

mát és tarkójára lőkött sisakkal lépegett a hatalmas fák sátorai alatt.

— Kár, hogy ezt az üde levegőt megkocsmásítja a füstölő üszög áporodott szaga — mondotta csendesen Csák ur. Nagyot hallgattak rá.

— Ezt a latin éneket már hallottam valahol — figyelte a fejedelmi a kolostor felé. Bodrog megegyezhetett velük, mert most már jajongnak... Hallod? Tudom már, ez a háláadó énekük...

A madárdal összekeveredett a Te Deum laudamus-szal és diadalmasan szállt Rfelé a völgybe.

— Nem így képzeltem a hazatérést — mondotta a hatalmas szál Levente inkább önmagának, mint kísérőjének. — Olyan kicsi voltam, amikor az ujhitűek elől el kellett menekülnöm, hogy már nem is igen emlékszem az édesapamra...

— Szegény jó Vázoly nagyur...! — sóhajtott Csák és tehetetlenségében belevágott öklével a levegőbe. — Amikor kitolták a szemét, ólmot öntöttek a fülébe, meg se szisszent... Én ugyan nem láttam, de sokat beszéltek róla a táltosok.

Vaddisznó csörtetett el mellettük. Nem törődtek vele, hanem szöttek tovább az emlékezés színes fátolyát, melyen meg-elevenedtek a szomorú képek. Andorás, Béla és Levente együtt menekült ki lengyel és orosz földre, ahol mindegyiket megbecsülték. Nem a fejedelmi névszerzett nekik elismerést és megélhetést, hanem vitézségük és vezetésre termettségük.

— Te csak — fordult hirtelen kísé-
rője felé — tudod-e, hogy a bátyám le-

öntötték fejüket Krisztus vizével?

— Hallottam róla — bizonytalanok-
dott a másik. — Andorás úrról igen jár-
ta a híre, de Béla úrról nem, bár én úgy
vélelkszem, hogy inkább vele eshetett meg,
hiszen az ujhitű lengyel fejedelem veje
lett... Hát én így tudom nagyuram.

— Így... Hát akkor most magam
sem vagyok tisztában — gondolkodott
hangosan Levente. — Az országgyűlés
hazahívta Vázoly vezér fiait, hogy ment-
sék meg az országot az ujhitű idegenek-
től. Én irtom, perzselem is a fészkeiket,
de ha két bátyám már egy követ fuj ve-
lünk, mi leszen akkor...?

Erre a sokat tapasztalt és éleseszű
Csák sem tudott felelni.

Már jól bent jártak az erdő sűrűjé-
ben, amikor éles habózás csapott a fülükbe.

— Minket keresnek — mondta Csák
és hasonlóképen válaszolt. Nem telt bele
nagy idő, a két hang egészen összetalál-
kozott.

— Bodrog vezér kérdezett tőled
nagyuram — állt meg Levente előtt egy
tépétruhájú, véres arcú ifjú harcos —
hogy mitévő legyen az idegenekkel? Ki-
nyitották a kőházuk ajtaját és most csak
imádkoznak az Istenükhöz, amiért meg-
szabadította népét. Sok köztük az idegen
harcos. Meg a fráterek is vegyesek.

Magyar akad köztük bőségesen.

— Magam megyek vissza — felelte
Levente és megindultak a kolostor felé.
Ezalatt Bodrog már nagyjából elta-
karította a romokat és osztályozta a ra-

bokat. A környékből odamenekült fehé-
népeknek és öregeknek megparancsolta,
hogy azonnal térjenek haza. A frátereket,
volt rendtársait — az udvar egyik fél-
reeső zugába tereltette, az idegen vitéze-
ket pedig szigorúan őriztette.

Csak fráter Hiacintusszal nem bírt.
Az öreg apát állhatatosan térdelt az oltár
előtt és könnybelábadt szemmel imádko-
zott. Bodrog nem ment oda hozzá, csak
két legényének szólt, hogy hívják ki.

— De ne erőszakoskodjatok vele,
mert törődött vénember — mondta.

Levente már az uton találkozott a
hazatérőkkel, akik áldva köszönték meg
amiért megkímélte életüket. A fejedelmi
szónéklül hallgatta a hálálkodást. Fent
a várban jóváhagyta Bodrog intézkedéseit.

— Egyelőre ittmarad mindenki. A
fráterek közül egy sem hiányzik? — kér-
dezte. Mintha többről hallottam volna.

— Négy elesett a harcban, kettő
meg súlyosan megebesült, jelentette Bod-
rog. — Az apát meg bent imádkozik a
templorban.

Levente oda lépett melléje. Hiacin-
tus frater megismerte, bár sohasem látta.

— Köszöntelek nagyur — mondta
idegenes kiejtéssel. — Köszönöm, hogy
megállítottad a vérgeszt. Isten áldása
nem fog elmaradni miatt.

— Miért nem állsz fel? — dobo-
gott Levente. — Utálatos az ilyen csuszó-
mászó férfi. Hát nem tudsz te szemtől-
szembe nézve imádkozni? Miért ez az
alázatoság. Látod a te istened hite ilyen

zonyságot. A sokféle statisztika és kimutatás a magyar oktatásügy tudományos és a kultúrpolitika biztosító nivót bizonyítja. A népszerű és föltétlenül hivatása magaslátán álló polgári iskola városunkban igen hasznos és eredményes hivatást teljesít.

Aki kézírását beküldi

Zsombok Zoltán írónak, érdekes grafológiai kidolgozást kap önmagáról jelleméről, tehetségéről, vagy másról, akinek kézírását beküldi.

Ubaigazítást nyer terveire, ötleteire, és tanácsot kap lelki és üzleti céljaira, problémáira.

Részletes levélben fejt ki mindenkinek lehetőségeit és a megoldások módjait olyan ügyekre, tervek, ötletekre és kérdésekre, amelyek természetesen és emberileg elérhetők.

A rációból is ismert író tanácsainak azonnal hasznát veheti. Egy ilyen grafológiai kidolgozás a modern írásfejlesztés tudományos eredménye és elveti a babonák korából megmaradt jóvondolás frázisait.

A válasz díját Ön szabja meg: tetszőszerinti összeg postabélyegekből és címzett bélyeges válaszbortékek mellékelendő. Cím: Zsombok Zoltán, Budapest, 62. Postafiók 46.

Szent István napjának egyhetes ünnepségei aug. 15-én Nagyboldogasszony napján megkezdődtek. Bpest Székesfőváros Idegenforgalmi hivatala külön füzetet adott ki a változatos kulturális, sport és látványos műsorról, melyből kiemelkedik maga a Szent István-napi körmenet, melyet a hercegprímás vezet és melyen a Kormányzó is részt vesz, a kormány tagjainak élén. A káprázatos tűzijátékok és kilágdíások programját is részletesen közli a füzet. Az 50 százalékos vasúti kedvezményt ezalkalomról bárki igénybeveheti.

Atila cimen szépirodalmi és művészeti havi folyóirat jelent meg, mely célul tűzte ki az ősiség ápolását és a magyar jövő építését. A lap aug. 1-iki száma Baross Endre dr. országgy. képviselő-főszerveztől, vitéz Mérey László altábornagytól, özv. Halász Gyuláné koronázredzesnétől, Máté Török Gyulany. tésdörzreddestől, Murgacs Kálmán zeneszerzőtől, Széll Erzsébet, Ölbey Irén stb. íróktól, Csizmadia Sándor szerkesztőtől hoz cikkeket és verseket. — Előfizetési díja egy évre 5 P, fél évre 3 P. — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Komádi, Bihar m. — Csekkszám/a: 47.258. — A folyóirat kapható az Ibusznál. — Mutatványt szívesen küld a kiadóhivatal.

Rendkívüli szállár a borpiac. A borpiac a rendkívüli nagy károokra való tekintettel, amelyeket minden ter-

gyáva, nyafogó szörnyűséget csinál mindenkiből.

— Ne neheztelj rám nagyur, nem tudok — felelte az apát összeszorított állal — nem tiszteletlenségből teszem, hanem azért, mert mindkét bokám eltörtött még a reggeli támadás alatt.

— Még reggel? — csodálkozott a nagyur és intett Csáknak. — Gyere, segítsük be az ágyba... Szörnyű fájdalmak lehetnek... Vigyázz Csák, csak kiemeletesen emeld... Így, majd ölbe vesszünk... Nagyon fáj...?

— Krisztus hite az erősségem és orvosaságom — suttogta az öreg pap és szeretettel megcirógatta az érte aggódó nagyur arcát.

Szeplő, májfolt
ellen használjon

B u b i szeplőkrémet
Kapható: SZÜCS-gyógyszertárban.

Jó házból
való fiút

**nyomdásztanulónak
felveszek.**
Végh-nyomda
Salgótarján.

melőhelyről jelentenek, igen szilárd. A tömeg borvidékeken 55 60 pengőn alul fokra való tekintet nélkül, alig lehet borokat kapni. A minőségi borvidékeken is az érdeklődés fokozódik. Különösen Tokajhegyalján, ahol a károk nagyon nagyok az árak ugrásszerűen emelkednek. A rendkívüli viszonyokra való tekintettel az export minimális.

Rögzítették a faárakat. A kormány hosszabb idő óta foglalkozik már a téli tüzelőanyagellátás ügyével, amelyről a napokban megtartott szakminiszteri értekezleten az árkormánybiztos bevonásával végleg döntöttek. A faárakat az árkormánybiztos véleménye alapján véglegesen megállapították. Ez a döntés azt jelenti, hogy a tűzifa ára nem fog emelkedni. Az érdekeltek meghallgatása után a június 7-én kelt árkormánybiztos rendeletben megállapított színvonalon rögzítették az árakat. A zavartalan faellátás érdekében a szakminiszteri értekezlet határozata szerint rövidesen központi elosztó szervezet létesítenek. A rögzített árak túllépése büntetőjogi következményeket von maga után. Az árrögzítés és a központi faellátási hivatal megszervezése után a kormánykörörök biznak benne, hogy az ország tűzifaellátását minden fennakadás nélkül fogják tudni megoldani. Értesülésünk szerint a szénellátás terén rövidesen hasonló intézkedéseket tesznek.

Versek

Írta: Visnovszky László.

Szerelmes ének.

Két szemed két melegen izzó pazás,
Amelynek fényét-ha látom
A szívem forró lángra lobban,
Nem élhetnék már szebben-boldogabban
Mint e két szempárnak melegenél,
Amelytől-ha felgyom a vágyam,
Téged öllelek szeretet-lágyn,
Csókokkal bátorítva ajkammal-ajkad,
A szerelmet akarom érezni rajtad,
A szíved, ahogy szívemmel lázasan
[dobog,
Aki így szeretik egymást...
Azok boldogok!

Látomás.

A délutáni csendben, —
A szél is alig rezdül,
Forrón süt a nap,
Bágyadtan éget, —
Látom a várkonyi virágos kertet,
S látak benne — Édes — Téged.
Illatos — pirosló rózsafák között,
— Az égen át fehér felhők repülnek, —
Felhájolsz boldogan — mosolygón,
Egy rózsaszínű vékony tüllnek.
Alatta életünk drága kis virága,
Feléd nevet, — valamint gügyög halkan,
Azt kérdi tán, hogy "Apuka-hol van"
S látom-mint Te felnézel az égre,
És jószágos szemedből hullanak a
[könyvek.
„Istenem” — rebegi halkan picijakad, —
„Ügye — nemsokára — — — visszajönnek?”

Testvérközségi hír. Egy hónapi itteni tartózkodás után visszatért Szlatinára Marina János 19 éves diák, aki rutén középiskolába járt és azért jött ide, hogy a magyar nyelvet megtanulja. A város polgármestere meleg szeretettel fogadta a diákot és részben alkalmaztatással, részben azzal, hogy részére a város polgársága körében ellátást biztosított, sietett a nemesen értelmezett testvérközségi gondolatot ápolni. Fel kell itt említenünk azt a meleg és megértő magatartást, amit az alább felsoroltak a polgármesteri kérés szóval kapcsolatban tanúsítottak akkor, amikor lakással, élelmezéssel és ajándékokkal siettek a most szűkebb hazájába visszatérő szegény diáknak segítségére: özv. Müller Jánosné, Zachár Ottó, Ponyi Sándor, Jancsóvic Károly, Bodó Lajos, Szegénygondozó Nővérek, Ender István, Králik Rezsőné és mások. Az elutazó testvérközségi rutén diákot f. hó 16-án az esti 6 órai vonatig egész sereg közönség kísérte ki és megható bucsuzkodással engedték el innen. — A város társadalmának oly sokszor megnyilvánult magyaros vendégszeretete és áldozatkészsége ismét bebizonyosodott.

A balassagyarmati kir. törvényszék elnöke.
1939 El. I. A. 57 258 szám.

Hirdetmény.

A 8020—1939. M. E. számú rendelet 2. §-a értelmében közhírré teszem, hogy a m. kir. minisztérium az 1939. évi II. t. c. 221. §-ában nyert felhatalmazás alapján a

rögtönbíráskodást

a polgári büntelbíráskodás körében az 1939. évi május hó 9 napján kiadott 12.727-1939 I. M. E. számú rendelet, valamint rögtönbíráskodás kihirdetésének a Magyar Szent Koronához visszatért kárpátjai területekre kiterjesztése tárgyában az 1939. évi augusztus hó 25 napján kiadott 24.168-1939 I. M. E. számú rendelet kiterjesztésével az említett és ezidőszert is rögtönbíráskodás alá eső a löfegyver, robbantószer, illetve mindenemű robbanóanyag (bomba, kézigranát, pokolgép stb.) használatával elkövetett gyilkosság és szándékos emberölés büntettén (ideértve az ily gyilkosság és szándékos emberölés kísérletét és az ily gyilkosság elkövetésére irányuló szövetséget is) valamint a hatóságok büntetőjogi védelméről szóló 1914. évi XL. t. c. rendelkezéseibe ütköző hatóságok, illetve hatósági közegek ellen lefegyverkezve elkövetett erőszak büntettén felül az 1940. évi augusztus hó 9 napján 22.558-1940. I. M. E. alatt kelt rendeletével az ország egész területén a felségsejrtés, hűtlenség és lázadás büntettére, ideértve a felségsejrtés és lázadás elkövetésére létrejött szövetséget és azok elkövetésére való felhívást is, továbbá az állami és társadalmi rend hatályosabb védelméről szóló 1921. III. t. c. 1. §-ának első bekezdésébe és a 2-ába ütköző, büntetlekre, végül a honvédelemről szóló 1939. évi II. t. c. 204. §-ának második bekezdésében meghatározott a honvédelem érdekét veszélyeztető rongálás büntettére, ideértve azok kísérletét is, kiterjesztette. A rögtönbíráskodás hatálya a tetteseken kívül a részesekre (Btk. 69. §.) is kiterjed. Felhívom a lakosság figyelmét arra, hogy aki a felsorolt bűncselekmények valamelyikét elköveti, rögtönítélő bűnvádi eljárás alá kerül és

halállal bünhődik

Balassagyarmat, 1940. augusztus 11.
Dr. Jáky Kálmán s. k.
kir. törvényszéki elnök.

Bányamozgók műsora. A baglyasaljai és pálfalvai bányamozgók augusztus hó 19-én, vasárnap, Edgar Rice Burroughs világírú regénye nyomán készült: TARZAN GYÖZ c. filmet fogják bemutatni, címszerepben Herman Brixel, a világ legszebb atlétájával. — Augusztus hó 20-án, Szent István ünnepén: A LAZADÓ HŐS c. izgalmas drámajátékot mutatják be W. Baxter, Freddy Bartholomew és A. Whelan-nal a főszerepekben. Mindkét műsort a Magyar, Új és Fox világhíradók egészítik ki. Pálfalván 3-3. Baglyasalján 2-2 előadás lesz.

HIRDETMEY.

Bérbe vennék 2 iroda, 1 raktár és 1 faskamrát azonnalra a m. kir. salgótarjáni járási és m. v. katonai parancsnokság részére.

Bejelentést a fenti parancsnokságnál Kislaktanyába kérek.

A termelői borárakat nem fogják szabályozni. A vendéglátóiparban végrehajtandó árszabályozással kapcsolatosan olyan hírek terjedtek el, mintha az árellenőrzés kormánybiztosa az úgynevezett saját termései borok árának alakulásába is be kívánná avatkozni. A szőlősgazdák országos egyesülete felhatalmazást kapott annak közlésére, hogy az ellenőrzés kormánybiztosa nem kíván változtatni azon az álláspontján, mely szerint a termelői borárakat szabályozni nem fogja. Ez vonatkozik úgy a termelői helyen történő nagybani eladásokra, mint az úgynevezett bortermelői kimerésekre.

Szabályozták a burgonya kereskedelmi árát. Az árellenőrzés országos kormánybiztosának írszombaton megjelent rendelete megállapította, hogy a burgonyakereskedők milyen összeget számíthatnak a burgonya termelői árához. A rendelet értelmében Budapest területén a

burgonyanagykereskedők a belföldi burgonyakereskedelmi egyesülés mindenkor érvényes eladási árához, tekintet nélkül a burgonya fajtájára, mázsánként legfeljebb 1.50 pengőt számíthatnak, a kiskereskedők a nagykereskedői árat további 3 pengővel léphetik túl. A vidéki burgonyakereskedelem részére az árellenőrzés országos kormánybiztosa rendeletében kimondja, hogy a burgonyakereskedők az egyesülettől vagontételeiben vásárolt és kiskereskedőknek kisebb mennyiségben eladott étkezési burgonyánál az egyesülés rendeltetési eladási állomási árához mázsánként legfeljebb 70 fillért, a vagontételeiben vásárolt és a fogyasztók részére közvetlenül eladott burgonyánál pedig 2.70 pengőt számíthatnak fel. Ha a kiskereskedő vagontételeinél kisebb mennyiségben vásárol a nagykereskedőtől burgonyát és azt közvetlenül a fogyasztók részére adja el, mázsánként legfeljebb 2 pengőt számíthat fel. A rendelet szerint a burgonya fogyasztói ára vidéken az egyesülés rendeltetési állomási áránál legfeljebb 2.70 pengővel lehet magasabb. A termelőkől vásárolt és a fogyasztók részére kimérve eladott étkezési burgonyánál a termelőknek kifizetett árhoz mázsánként legfeljebb 2 pengőt számíthatnak a kereskedők. Ugyanennyit számíthatnak fel a termelők is az érvényben levő legmagasabb árhoz, ha közvetlen fogyasztók részére adják el a burgonyát.

Szerkesztői üzenetek.

D. B. Az elmaradt lappéldányokat utólag megküldjük és a régi szeretetről és hűségéről teszünk tanubizonyosságot.

B. Özd. A versek kezdetlegességük és gondolathány miatt nem közölhetők. A kéziratot nem küldjük vissza.

Turista. Minden reggel a helybeli nagy állomásról 8 órakor indul egy tehervonat, amelynek egy személyszállító kocsija is van és azon bárki utazhat, de csak Somoskőújfaluiig.

P. Az italmérési engedélyek revíziója most folyik és f. év szeptember hó 14-ig fog eldőlni, hogy a II. zsidótörvény alapján kiktől vonják meg az italmérési engedélyt. Mint értesülünk, eddig sokan nyújtották be kérvényüket a balassagyarmati Pénzügyigazgatósághoz.

Tűzharcos. A Károly Csapatkereszt elnyerése iránt benyújtott kérvényének elintézését megsürgetni nem lehet, mert a sok ezer hasonló kérelem felülvizsgálása és elbírálása különösen a két év óta tartó mozgalmas katonai és politikai események miatt késedelmet szenved.

HIRDESSEN!

A MUNKA

politikai
hetilapban

A bükkszéki ásványolaj feltárásokkal kapcsolatban oly hőforrás tört a föld felszínére, amely igen magas hőfoka mellett dus ásványos tartalmával vonta magára a figyelmet. A szakértők megállapításai során kitűnt, hogy a víz igen erős gyógyhatású a rheumatikus, csúzos és hűdéses megbetegedésekkel szemben. — Azóta a feltáró vállalkozás igen szép fürdő medencéket és öltözőket épített a helyszínen és igen sokan látogatják a savas hőfürdőt. Minthogy városunkhoz igen közel, alig egy órányi gépkocsijárat távolságra fekszik Bükkszék, — az érdeklődőknek figyelmébe ajánljuk. Ugy tudják, hogy Bükkszék kisközségében olcsón lehet lakást és pensiót bérelni s így a gyógyulást kereső szerény igényű és vagyoni viszonyok között élő betegek is orvoslást találhatnak egészségükre.

Receptkönyveket kívánságára ingyen küldi: Dr. Oetker gyár, Budapest VIII. Conti-u 25.

A bevonult honvédeink egészségügyi gondozása.

Mint ahogy az egészségügy tudományának az a célja, hogy megállapítsa és kiküldtassa az egészséget fenyegető ártalmakat, valamint azok elhárításának módjait, úgy a katonai egészségügy is arra törekszik, hogy megállapítsa és biztosítsa a hadsereg tagjai részére a testi, szellemi és jellembeli fejlődéshez szükséges legjobb feltételeket és elhárítsa mindazt az egészségi ártalmat, amely a katonai szolgálatból kifolyólag adódhat. A honvédegyeség-ügy is végeredményben ugyanazt a célt szolgálja, mint a polgári egészségügy, hogy a néperőt, a nép munka és teljesítőképességét, az egyén és a nép egészségét megóvja, fenntartsa és gyarapítsa.

A honvédegyeségügyi szolgálata különösen nehéz feladat hárul e tekintetben, mert az általános védőkötelezettség-nél a férfiak nagyobb része hosszabb-rövidebb ideig tagjává válnak a hadseregnek. A legsúlyosabb időben az állam sorsa függ ezen férfiakról. Ezért rendkívül nagy súlyt helyeznek a honvédségnél úgy a gyógyító, mint a megelőző egészségvédelmi munkára. A bevonult honvédek a katonai szolgálati idejük alatt gyakran olyan különleges viszonyok között élnek, amelyek sok tekintetben eltérnek a polgári életviszonyoktól.

A bevonult katonák szolgálati idejük alatt díjtalan szakorvosi gyógykezelést, gyógyszeres és kórházi ellátást kapnak s a legmesszebbmenően gondoskodnak az egészségük megóvásáról és fenntartásáról. A katonák olyan bőséges és izletes ételmezést kapnak, amely jóval meghaladja a testi fejlődésükhöz szükséges, tudományosan megállapított szükségletet. Rá lesznek nevelve az egészséges testápolásra, valamint a higiénikus fog- és szájápolásra is. Díjtalan, rendszeres fogszakorvosi kezelésben is részesülnek. Igen nagy súlyt helyeznek a honvédségnél az egészségügyi nevelésre is, mivel a népbetegségek elleni közdelemnek az alapja az egészségügyi ismereteknek a nép körében minél szélesebb elterjedése. Megismertetik a honvéddel az egészséges élet szabályait s egészséges életformára lesznek nevelve. A katonai kiképzés testnevelő hatását s az egészségügyi gondozás jótékony eredményét a félévenkénti orvosi ellenőrző vizsgálatok mutatják a legszemben. A testnevelési lapok adatai szerint a katonák szolgálati idejük elteltével általában testmagasság, testsúlygyarapodás, mellbőség, izomzat, mozgékonyosság stb. tekintetében jelentős fejlődést mutatnak s a katonai kiképzés pedagógiai, nemzet-

védelmi nevelő hatásaként fokozott öntudattal, bizalommal és önfegyelmel térnek vissza a polgári életbe. Különösen nagy súlyt helyeznek a katonaságnál a megelőző egészségvédelemre. Az elmúlt világháború adott módot és lehetőséget arra, hogy a megelőző védőoltásokat és intézkedéseket minél szélesebb alapon terjesszük ki a fertőző betegségek elleni küzdelemben. A hadkötelezettségi szolgálatra való alkalmasság feltételeinek a megállapítása, a katonai szolgálatra alkalmasságok és alkalmatlanságok kiválasztása, a katonai szolgálat és kiképzés egészségügyi feltételeinek a megállapítása, a bevonult honvédek egészségének a megóvásából és fenntartásából adódó feladatok mind jelentős kihívással vannak a népegészségügyre is. A katonai sorozási eredmények pl. igen fontos adatokat szolgáltatnak a nép egészségügyi vezetése tekintetében is. Nemcsak arra mutatnak rá és arról adnak felvilágosítást, hogy mely betegségek és fogyatékoságok befolyásolják jelentősen a hadiszolgálatra való alkalmasságot, hanem egyúttal áttekintést adnak a hadkötelezett évjárat hibáiról is. Mialatt a megfigyelt ártalmak kiküszöbölhetők.

A korszerű honvédegyeségügyi szolgálat a legteljesebb tudományos felkészültséggel s a legmodernebb felszereléssel áll hivatása magaslátán. E feladatának már az elmúlt világháború alatt is a legteljesebb mértékben megfelelt a polgári orvosi karral egyetemben, amit mutat az is, hogy a világháború alatt, szemben a régebbi háborúkkal, a betegségek által okozott veszteségeknek, holott még a XIX. században is voltak olyan háborúk, ahol a járványok és egyéb betegségek által okozott veszteségek huszszorosan meghaladták a fegyverek által okozott veszteségeket. A fegyverek által okozott veszteségek is annyira le lettek csökkentve a sebkezelés tökéletesítésével, hogy a világháborúban sikerült az orvosi karnak azt elérni, hogy minden száz orvosi kezelés alá vett sebesültből csak hét halt meg, míg a korábbi háborúkban minden száz sebesült közül 16 halt meg.

Az orvosi kar e kiváló teljesítményéért a legfelsőbb elismerésben részesült. A kiváló eredmények elérésében igen nagy szerepe volt annak, hogy a polgári és katonai hatóságok a legszorosabban együttműködtek. Éppen ezért a jövőben még szorosabbá kell tenni ezt az együttműködést, hogy a jövő háborújának egészségi ártalmait is a lehető legkisebbre csökkentsük.

Négy hónap eseményei.

Április 9-én lépték át a német katonák Dánia határát és vér nélkül megszállták az egész országot. E nap vált ismertté, hogy Norvégiában is partraszálltak Hitler katonái. Május 10-én a hollandok és belgák következtek, mire Chamberlain lemondott az angol miniszterelnökségről, mert látta, hogy nem tud megbirkózni a rohanó eseményekkel. Talán nem lesz érdektelen megjegyezni, hogy az angol kormányval együtt ingott meg a román kormány helyzete is: Tatarescu miniszterelnök lemondott, de újabb megbízatást kapott és átalakított kormányval iparkodott „új szeleket fogni Románia hajójának vitorláiba.” Május 14-én Hollandia letette a fegyvert. 17-én a németek Sedan mellett áttörték a Daladier vonalnak nevezett francia erődítménysorozatot. Május 28-án a belga király letette a fegyvert. Junius 10-én követték a példát a norvégok is. Ugyanezen a napon Olaszország megüzente a háborút Angliának és Franciaországnak. 14-én a német hadsereg bevonult Párisba, másnap Verdunnál áttörték a bevehetetlennek híresztelt Maginot vonalat, maga Verdun is elesett. 17-én a franciák békét kértek Hitlerrel és 22-én aláírták a feltételeket. Így tehát Anglia egyedül maradt Németországgal és Olaszországgal szemben.

Ezeknek az adatoknak felsorakoztatása mutatja, hogy milyen események zajlottak le Európában kerekén négy hónap alatt. Junius 26-án Oroszország 24

órás időt adott Nagyromániának arra, hogy üritse ki Beszarábiát és Bukovina déli részét, mert ellenkező esetben a szovjet hadsereg erőszakkal szállja meg a volt orosz cári területet, valamint Bukovínát, melyet 1918-ban adtak Romániának Párisban. A nagybatalomnak elismert (helyesebben Románia önmagát nevezte ki annak) mesterséges állam puskalövés nélkül engedett a megszálló parancsnak és egyszerűen elmenekült hadseregével a követelt területről.

Menjünk csak sorjában! Julius 10-én a tengelyhatalmak meghívására Teleki Pál gróf miniszterelnök és Csáky István gróf külügyminiszter Münchenbe utazott, ahol Hitler, Ciano gróf olasz külügyminiszter és Ribbentrop báró német birodalmi külügyminiszter társaságában fogadták. A tanácskozásról kiadott hivatalos jelentés a három ország legbarátságosabb alapon létrejött tökéletes megegyezéséről számolt be.

A világ minden hírlapja tele volt a magyar ügygel, mely rövidesen a teljes elintézés állapotába jutott. Így írtak akkor rólunk, csak a július 26-án összehírt román önérték nem vett róla tudomást, holott nyílt titok volt, hogy Erdély jövőjéről tárgyaltak abban a Münchenben, ahol 1938. szeptemberének 29. napján döntöttek a rosszemlékeztű Csehszlovákia felosztásáról is.

De kiérjük tovább pontosan a folyamatot. Július 26-án a román miniszterek

„aztak el Salzburgba Hitlerhez, másnap pedig Rómába Mussolinihez, a magyarság másik nagy és hűséges barátjához. Julius 27-én német repülőgéppel ment Szófiába a bolgár kormány minisztereiért, akiket szintén a német vezérkancellár fogadott. Erről a tanácskozásról is olyan meleg német hivatalos jelentés származott be, mint a magyar miniszterek útjáról. Julius 28-án a szlovák miniszterek keresték fel Hitlerrel.

Ennyi adat birtokában világosan láthatjuk, hogy miről van szó? A győztes tengelyhatalmak rendezni akarják Délkelet-Európa 22 évvel ezelőtti összekuszált ügyeit, mert az a tervük, hogy Angliával való végleges leszámolásuk előtt végezze-

nek „tisztá munkát.”

A tengelyhatalmak Anglia kivételével legyőzték minden ellenfelüket, a román sajtóban mégis akad olyan botor hang, amely nemet mer nekik mondani. Igaz, hogy ennek az álhősieskedésnek éppen az ellenkezőjét érték el Bukarestben. Bolgár testvéreinkkel már megkezdtek Dobrudza átadásáról a tárgyalást. Utána következik Erdély. Mi az ezer éves birodalmat fenntartó nemzetek végtelen bölcs és messzirelátó türelmével várunk, mert az igazság nem sikkadhat el megint, hiszen barátaink, a németek és olaszok kezéskedtek érte.

Magyar export.

Az egyik nagy német hírszolgálati iroda általános érdeklődést keltő nyilatkozatot közölt a napokban, amelyet Teleki Mihály gróf földművelésügyi miniszter tett berlini utazásának kapcsán arról, hogy Magyarország fejleszteni törekszik mezőgazdasági kivitelét a baráti országokban. A nyilatkozat méltán kellett a tengelyhatalmak közönsége előtt komoly érdeklődést, mert hiszen a nyilatkozatban felsorolt tények azt a hatalmas gazdasági erői bizonyítják, amit a magyar mezőgazdaság jelent.

A miniszter elsősorban is arra mutatott rá, hogy a gabonaművek betakarítása közel áll már a befejezéshez az egész országban. Hogy ezt így elmondhatjuk, az igen komoly, erős és céltudatos munka eredménye, mert hiszen a jelenlegi rendkívüli viszonyok mellett az aratás munkálatainak zavartalan biztosítása meglehetősen súlyos feladat elé állította a magyar földművelésügyi kormányt. Az első nehézséget az árvek okozták s ezt egészítette ki a szükséges katonai kiegészítés, ami ismét sok munkáskezet vont el a falvak mindennapi életéből. Fokozta a bajt aztán a majdnem nyár közepéig elnyúló rendellenes időjárás s mindezek okozták, hogy a magyar mezőgazdaságban érezhető volt a munkáshiány.

A nagy nemzetgazdasági célok hűségese szolgálata természetesen megtalálta a segítés módját s a magyar kormány részint a katonai szolgálatra bevonultak megfelelő számának szabadságolásával, részint a közérdekű munkaszolgálat aratási osztagainak kirendelésével, végül pedig a kötelező honvédelmi munka igénybevételel lehetővé tette, hogy az aratás nagy munkája a kellő időben, a megfelelő módon végeztessék el.

Am a magyar kormány, amint azt Teleki Mihály gróf nyilatkozatában nyugodt lelkiismerettel hirdethette, nemcsak arról gondoskodott, hogy mindenütt elegendő ember álljon rendelkezésére, de arra is volt gondja, hogy szociális téren is kielégítse a méltányos igényeket. A téli hónapok ellátása szempontjából igen nagyjelentőségű az az intézkedés, melynek folytán a különböző célokra behívott munkások kárpótlást kapjanak aratási bevételeikért. A folyó gazdasági év aratási és betakarítási munkálatai tehát magyar földön nagyjából bevégeződtek s ma már a pontos termésbecslés alapján azt is tudjuk, hogy milyen eredménnyel számolhatunk. Az eredmény, sajnos nem egészen kielégítő, mert hisz buzánkból ezidén a tavalyinál kevesebb termett, mégis az előrelátás célszerű intézkedéseivel nemcsak a belső szükséglet teljes kielégítését biztosította a kormányzat, hanem megteremtette a komoly exportlehetőséget is. E tekintetben különös figyelemmel volt a kormány a baráti Németország és Olaszország szükségleteire s a gyengébb termés ellenére is igyekezünk teljes mértékben fenntartani régi kapcsolatainkat a lehető legnagyobb mértékben. Hogy ezt elérhetjük, annak bizonyos belső alapfeltételei voltak, mint például a kiörlés arányának szabályozása, gabonakészletek közelebbi bejelentése és az egységes liszttypusok bevezetése. A nemzeti közvélemény megértéssel, teljes fegyelmellettésszel fogadta a kormányintézkedéseket s exportunk központosítása, a belső korlátozással egyetemben, a magyar gabonaművelő Németország és Olaszország felé irányuló útját megnyugtató módon biztosítja.

Magyarország arra törekszik — fejezte be érdekes nyilatkozatát Teleki Mihály gróf — hogy a jövőben kiviteli piacait fejlessze, elsősorban azokban az or-

szágokban, amelyek a gazdasági válság idején is a barátság szellemében vették át mezőgazdasági termékeinket. Megvárjuk győződvé arról, hogy a számunkra annyira fontos német piac, Magyarországon szükségleteit mennyiségileg és minőségileg is teljes mértékben lesz képes kielégíteni.

A POLLO MOZGÓ

SALGÓTARJÁN.

Aug. 17-én szombaton 5, 7 és 9 órakor
Aug. 18-án vasárnap 3, 5, 7 és 9 órakor
Augusztus 19-én hétfőn 7 és 9 órakor
Aug. 20-án kedden 3, 5, 7 és 9 órakor

Bercsényi huszárok

Főszereplők: Szeleczy Zita, Szilassy László, Csontos Gyula, Makay M.
Kiegészítésül: Magyar hirdő.

Augusztus 21-én szerdán 7 és 9 órakor
Aug. 22-én csütörtökön 7 és 9 órakor

Érdemes örökölni

Vigjáték. 16 éven felülieknek
Főszereplők: Fernandel, Jules Berry és Elvire Popescu.
Kiegészítésül: Fox és Ufa hirdő.

A mezőgazdasági kamarák vezetőinek értekezlete. Az országos mezőgazdasági kamarában a mezőgazdasági kamarák vezetői értekezletének ülésén megvitatták az időszerű mezőgazdasági kérdéseket. A kamarák vezetői szerint a termelési költségek emelkedtek és ezért a most megállapított buzaárakat alacsonynak tartják. Hangoztatták, hogy a próbacséplések eddigi eredményei alapján a legtöbb helyen a buza nem éri el a 78 kilós súlyt. Szükségesnek tartanak a tárolási időtől függő, lépcsőzetes árkülönbözeteknek emelését is. Az értekezlet véleménye szerint a nyolcosztályú elemi iskolák tekintetében biztosítani kellene a földművelésügyi kormány intézményes befolyását, mert az új népiskola felső tagozata a mezőgazdasági szakismeretek fejlesztésére szolgál.

Hirdessen

„A MUNKA” Politikai hetilapban!

Az utolsó évtized legrosszabb hozama az idei baracktermés. Hivatalos terményjelentések közölték, hogy az idén különösen gyenge, illetve rossz volt országszerte a kajszinbaracktermés, ellentétben az 1939. évi bő barackterméssel, amikor Magyarországon 50 millió kilogramm barack termett. A szakértők az idei baracktermést 11 millió kilogrammra becsülik, ami az utolsó évtized legrosszabb hozama. Érdekes, hogy az utóbbi években a végletek már másodszor találkoznak. Az 1935. évi rossz termés után jött az 1936. évi rekordtermés, a múlt évi bő termés után most ismét szűk esztendő következett.